

Nr 40.

Av herr **Nilsson, Johan**, i Kristianstad, **m. fl.**, om pension åt lantbruksrådet *J. G. Leufvéns änka och dotter.*

Den 2 februari 1932 avled Sveriges lantbruksattaché i Berlin Johan Gustaf Leufvén, efterlämnande änka och fyra barn.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 maj 1932, varav avskrift fogas härvid (bilaga), hemställde lantbruksstyrelsen på i skrivelsen närmare angivna skäl, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, dels att Leufvéns änka Goda Charlotta Leufvén, född Lagergren, måtte från och med den 1 mars 1932, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten få uppbära en årlig pension av 1,250 kronor, dels ock att efter änkan Leufvéns frånfälle pension till ett årligt belopp av 1,000 kronor finge å samma stat utgå till makarna Leufvéns dotter Maria Kristina Amalia Leufvén, vilken vore till arbete varaktigt oförmögen.

I över lantbruksstyrelsens berörda framställning infordrat utlåtande förklarade sig statskontoret icke vilja motsätta sig, att framställning gjordes till riksdagen om beredande av hjälp av statsmedel åt Leufvéns efterlämnade familj och borde denna hjälp lämnas på så sätt, att änkan Leufvén och hennes förutnämnda dotter bleve, så länge de levde och förbleve ogifta, tillerkända pension till ett belopp av tillhoppa 1,200 kronor årligen, och att efter enderas död, eller om någon av dem inträdde i äktenskap, pensionsbeloppet för den andra skulle utgöra 900 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 november 1932 föranledde lantbruksstyrelsens berörda framställning icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Trots den avvisande ställning, som Kungl. Maj:t sålunda ansett sig böra intaga till här berörda fråga, har det för oss framstått såsom en bjudande plikt att icke underlåta att underställa saken riksdagens prövning.

Såsom skäl för sin förenämnda framställning anförde lantbruksstyrelsen i huvudsak följande. Leufvéns änka vore kommen till sådan ålder, att hon knappast torde kunna genom eget arbete i högre grad bidra till sitt uppehälle, och ett utav barnen vore för all framtid oförmöget att försörja sig själv. Änkan vore, trots henne tillkommande andel i behållningen efter mannen, i stort behov av understöd. De övriga barnen, varav ett sedan någon tid på grund av sjukdom vore ur stånd till förvärvsarbete, vore icke i tillfälle att lämna modern och behövande syskon stöd. Dessa förhållanden och Leufvéns förutvarande långvariga verksamhet av allmännyttig art

såsom sekreterare hos hushållningssällskap och direktör hos Sveriges allmänna lantbrukssällskap gjorde det motiverat, att någon pension av statsmedel i detta fall utginge, oaktat Leufvéns tjänstgöring å statlig befattning varit jämförelsevis kort.

Utöver vad lantbruksstyrelsen sålunda anfört må tilläggas följande.

Med Leufvéns bortgång förlorade det svenska jordbruket som bekant en synnerligen nitisk förkämpe. Hans levnad kan nära nog betecknas såsom en enda lång arbetsdag i det svenska jordbrukets tjänst. Vad vi emellertid i förevarande sammanhang närmast skulle vilja peka på, är Leufvéns 10-åriga verksamhet såsom direktör hos Sveriges allmänna lantbrukssällskap. Ehuru detta sällskap utgör en privat sammanslutning av jordbrukare, torde dock dess verksamhet, vilket ock av statsmakterna vid skilda tillfällen direkt eller indirekt betygats, kunna betecknas såsom avseende allmänt gagn för svenskt jordbruk. Det är erkännansvärt och riktigt, att Leufvén med utomordentligt nit och aldrig svikande intresse ägnade sina krafter och sin förmåga till främjande av lantbrukssällskapets syften. Man bör sålunda enligt vårt förmenande vid bedömande av förevarande pensionsfråga vid sidan av Leufvéns tjänstgöring såsom lantbruksattaché i Berlin taga stor hänsyn till denna Leufvéns verksamhet i lantbrukssällskapets tjänst. Härtill kommer ju också Leufvéns långvariga och väl vitsordade tjänstgöring såsom sekreterare hos Malmöhus läns hushållningssällskap.

Det må slutligen anmärkas, att, efter det lantbruksstyrelsens framställning i ämnet avlåtits, någon förändring till det bättre i avseende å änkan Leufvéns och hennes förutnämnda dotters möjligheter till försörjning icke inträffat.

Åldersbetyg för änkan Leufvén och hennes ifrågavarande dotter, läkarbetyg för den sistnämnda ävensom utdrag av bouppteckningen efter mannen Leufvén komma att direkt tillhandahållas vederbörande utskott.

Under åberopande av vad ovan anförts tillåta vi oss föreslå, att riksdagen ville, i enlighet med vad statskontoret i sitt förutnämnda underdåniga utlåtande ifrågasatt, besluta,

att änkan Goda Charlotta Elisabet Leufvén och hennes dotter Maria Kristina Amalia Leufvén må, räknat från och med den 1 mars 1932, så länge båda leva och förbliva ogifta, uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av tillhoppa 1,200 kronor årligen, samt att, då endera av dem avlider eller träder i äktenskap, pensionsbeloppet för den andra skall utgöra 900 kronor.

Stockholm den 17 januari 1933.

Joh. Nilsson
i Kristianstad.

Jöns Jönsson.

Jöns Pålsson.

Avskrift.

Bilaga.

Till Konungen.

I en till Konungen ställd, till lantbruksstyrelsen inkommen ansökning har Sveriges lantbruksattaché i Berlin, lantbruksrådet Johan Gustaf Leufvéns änka Goda Charlotta Elisabeth Leufvén, född Lagergren, anhållit, att, då behållningen i boet efter hennes avlidne man torde bliva alldeles otillräcklig för hennes och hennes döttrars framtida utkomst, pension med högsta möjliga belopp måtte utverkas åt henne och hennes oförsörjda döttrar.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Leufvén såsom dödsbodeläggare efterlämnat, förutom änkan, som är född den 30 september 1876 och således uppnått en ålder av 55 år, tre till myndig ålder komna döttrar och en omyndig son, född den 8 september 1911. Företedda läkarbetyg utvisa, att dottern Maria Kristina Amalia, född den 10 januari 1906, vore för all framtid oförmögen att försörja sig själv, samt att dottern Goda Elisabeth Sofia, född den 2 november 1906, sedan den 21 maj 1931 varit sängliggande sjuk vid Österåsens sanatorium och att hon vore i behov av sanatorievård under åtminstone ytterligare ett år. Av en utav änkan Leufvén under edlig förpliktelse avgiven uppgift till bouppteckning efter hennes avlidne man framgår, att behållningen i boet utgjorde 35.604 kronor 6 öre.

Leufvén innehade från och med den 1 januari 1901 till och med den 31 december 1917 sekreterarebefattningen hos Malmöhus läns hushållningssällskap, vilken han lämnade för att tillträda verkställande direktörsposten hos Sveriges allmänna lantbrukssällskap, i vars tjänst han kvarstod till utgången av 1927. Den 30 december samma år utnämndes Leufvén av Kungl. Maj:t till Sveriges lantbruksattaché i Berlin. Vid denna befattning, som han genast tillträdde och innehade vid sin död, åtnjöt han av statsmedel ett årligt arvode av 9,000 kronor, extra ortstillägg med 3,000 kronor jämte dyrtidstillägg enligt för oregrerade verk gällande grunder.

Enligt lantbruksstyrelsens mening har Leufvén utövat sin omfattande och maktpåliggande verksamhet såsom lantbruksattaché på ett synnerligen nitiskt och förtjänstfullt sätt. Leufvéns tjänstgöring å nämnda befattning har dock varit jämförelsevis kort, i det att den endast sträckt sig över en tid av något mer än fyra år. Emellertid har Leufvén under 17 år varit sekreterare hos hushållningssällskap och under 10 år verkställande direktör hos ovannämnda lantbrukssällskap. Med hänsyn till beskaffenheten av dessa båda tjänster synes nämnda tjänstetid av sammanlagt 27 år hava bort kunna, åtminstone i någon omfattning, beräknas såsom tjänstår, därest fråga varit om pension åt Leufvén själv. I princip synes samma uppfattning hava kommit till uttryck såväl i 1921 års pensionskommittés betänkande med förslag till civil tjänstepensionslag (se statens offentliga utredningar 1924: 56, sid. 90) som ock i 1926 års pensionsutrednings betänkande med förslag till ny civil pensionslag m. m. (se statens offentliga utredningar 1927: 8, sid. 130). Sistberörda tjänstgöring synes jämväl kunna tagas i betraktande vid bedömande av föreliggande fråga.

Då ifrågavarande lantbruksattachébefattning icke medför rätt till delägar-

skap i någon av staten understödd änke- och pupillkassa, och då vidare änkan Leufvén trots henne tillkommande andel av behållningen i dödsboet efter hennes avlidne man är i stort behov av understöd, finner lantbruksstyrelsen billigheten kräva, att änkan Leufvén tillförsäkras årlig pension av statsmedel att utgå under härför vanliga villkor.

Anmärkas må, att änkan Leufvén knappast torde kunna genom eget arbete i högre grad bidra till sitt uppehälle, samt att de av makarna Leufvéns barn, som kunna försörja sig själva, enligt vad lantbruksstyrelsen inhämtat, icke äro i tillfälle att lämna modern och behövande syskon ekonomiskt stöd.

Med anledning av ifrågavarande ansökning må erinras, att 1922 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag beviljade årlig pension åt lantbrukskonsulenten i England Fr. Bagges änka och barn med 1,000 kronor respektive 250 kronor.

Vidare må anföras, att, därest Leufvén vid sin död kvarstått vid ovan nämnda sekreterarebefattning hos Malmöhus läns hushållningssällskap, pension enligt vad lantbruksstyrelsen inhämtat hos statens pensionsanstalt årligen skulle hava utgått från anstalten till hans änka med 1,260 kronor jämte dyrtidstillägg med 111 kronor för varje kvartal.

Då frånsatt ortstillägg det av Leufvén åtnjutna arvodet, 9,000 kronor för år, till beloppet överensstämde med det av Bagge på sin tid uppburna arvodet, synas pensionsförmånerna för Leufvéns efterlevande böra bestämmas efter samma grunder som för Bagges änka och barn. Härtill kan dock lantbruksstyrelsen icke underlåta att framhålla, att styrelsen finner dessas pensioner otillräckliga. Med hänsyn därtill, att ovan nämnda Maria Kristina Amalia Leufvén är för all framtid oförmögen att försörja sig själv, vill lantbruksstyrelsen föreslå, att den årliga pensionen till änkan Leufvén bestämes till $(1,000 + 250 =)$ 1,250 kronor, samt att efter änkan Leufvéns frånfälle 1,000 kronor årligen må utgå till ifrågavarande dotter. Lantbruksstyrelsen förutsätter härvid, att å ifrågavarande pensionsbelopp skall liksom till Bagges efterlevande utgå dyrtidstillägg enligt de bättre grunderna för oreglerade pensioner.

På grund av vad sålunda anförts hemställer lantbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, dels att lantbruksattachén Johan Gustaf Leufvéns änka Goda Charlotta Elisabeth Leufvén, född Lagergren, må från och med den 1 mars 1932, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,250 kronor, dels ock att efter änkan Leufvéns frånfälle pension till ett årligt belopp av 1,000 kronor må å samma stat utgå till Maria Kristina Amalia Leufvén.

Handlingarna i ärendet bifogas.

I detta ärendes slutliga handläggning hava deltagit generaldirektören Insulander, byråchefen Bjurstedt och tjänstförrättande byråchefen Sonesson.

Stockholm den 6 maj 1932.

Underdånigst

ERIK INSULANDER.

NILS SONESSON.